

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

№97, 7–12 червня 2022

РОСІЯ ЗАЛУЧАЄ НА ДОНБАС РЕЗЕРВНІ СИЛИ, ЗСУ ВЕДУТЬ КОНТРНАСТУП НА РЯДІ ДІЛЯНОК ФРОНТУ

На [півдні](#) України протистояння Збройних сил України з російськими окупантами відбувається переважно на рівні артилерійських дуелей, при цьому на [Херсонщині](#) українським військам вдалося перейти в контрнаступ.

За [інформацією](#) головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного, російські збройні сили зосередили свої основні зусилля на півночі Луганської області, де ними масово застосовується артилерія. Попри десятикратну вогневу перевагу російських військ, українські збройні сили продовжують утримувати позиції. До кінця тижня українські збройні сили перейшли в контрнаступ на окремих напрямках Донбасу, а у Сіверськодонецьку наступ російських військ вдалося зупинити. При цьому в місті продовжуються вуличні бої, що супроводжуються постійними бомбардуваннями. Президент України Володимир Зеленський [зазначив](#), що бої йдуть "буквально за кожен метр", крім того, російська армія намагається залучити до боїв на Донбасі резервні сили - про це [заявляла](#) і розвідка Великої Британії. Російські війська продовжують спроби просуватися у напрямку Слов'янська та досягли поступового прогресу, [заявили](#) в американському Інституті вивчення війни (ISW). При цьому їхні атаки [обмежені](#) вузькими фронтами та прив'язані до доріг.

Про ситуацію в регіонах за даними обласних адміністрацій на ранок 13 червня – [тут](#).

В Офісі президента України [заявили](#), що в Україні деокуповано понад 1000 міст та сіл, розміновано понад 370 населених пунктів.

Майже у половині з деокупованих міст відновили роботу заклади охорони здоров'я та навчальні заклади, і приблизно у двох третинах відновили послуги мобільного зв'язку та інтернету.

На 64% звільненої території свою роботу знову розпочала поліція, відновили функціонування 70% автомобільного сполучення та 45% залізничного. У понад 600 населених пунктах відкрилися магазини. За [даними](#) Державної прикордонної служби України, потік людей на в'їзд у країну вже місяць перевищує чисельність тих, хто виїжджає за кордон.

Значну частину робіт з відновлення нормального життя на деокупованих територіях та постачання ЗСУ виконують [волонтери](#).

ЄС ВИЙШОВ НА ФІНІШНУ ПРЯМУ В ПИТАННІ МОЖЛИВОГО НАДАННЯ УКРАЇНІ СТАТУСУ КАНДИДАТУ НА ВСТУП

11 червня президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн [прибула](#) до Києва, переговори, що відбулися, [фіналізували](#) підготовку оцінки заявки України на вступ до ЄС. Європейська комісія готує висновок для країн-членів ЄС щодо надання Україні статусу кандидата в Союз, цю роботу буде завершено до кінця поточного тижня.

Глава Єврокомісії додала, що від України очікують посилення результатів щодо зміцнення верховенства права та боротьби з корупцією, при цьому ЄС стоїть на порозі історичного [рішення](#) щодо України.

Президент України Володимир Зеленський [оголосив](#) про початок фінального етапу "великого дипломатичного марафону" щодо розгляду надання Україні статусу кандидата в ЄС. Процес має завершитися за півтора тижня, за цей час планується проведення великої кількості переговорів з європейськими лідерами. Володимир Зеленський [наголосив](#), що можлива відмова України у наданні статусу кандидата на вступ працюватиме проти Європи. Спікер Верховної Ради України Руслан Стефанчук [заявив](#), що у разі відмови ЄС надати Україні статус кандидата, Росія отримає меседж, що може "безкарно йти далі".

Голова комітету Європарламенту із закордонних справ Девід Маккалістер [зазначив](#), що Європейський парламент [рекомендуватиме](#) лідерам ЄС надати Україні статус кандидата на членство. Глави міністерств закордонних справ низки країн також випустили спільну [заяву](#) із закликом проголосувати за надання Україні цього статусу.

При цьому країни ЄС демонструють розбіжності у думках щодо можливості прийняття України. Низка країн не готова безумовно підтримати надання Україні статусу кандидата; [огляд](#) ситуації підготувала "Європейська правда".

Для [Франції](#) важливо, щоб рішення про кандидатський статус для України не послаблювало ЄС і не ставило Україну в підвішений стан.

[Австрія](#) готова підтримати надання Україні статусу кандидата в члени ЄС лише за умови, якщо таке ж рішення буде ухвалене щодо Молдови та країн Західних Балкан. Водночас [Данія](#) та [Нідерланди](#) прийматимуть рішення з огляду на висновок Єврокомісії.

Глава Бундестагу Німеччини Бербель Бас [закликала](#) надати Україні статус кандидата на вступ, зазначивши, що ЄС слід зробити все для забезпечення "настільки швидкого, наскільки це дозволяють договори ЄС" вступу.

Андреас Умланд, експерт Стокгольмського центру східноєвропейських досліджень (SCEEUS), [наголошує](#), що надання навіть статусу "потенційного кандидата", хоча Україна прагне набагато більшого, здатне змінити 30-річну ситуацію міжнародної невизначеності: зона безпеки між Заходом та Росією, а також її сателітами, стане менш сірою.

За даними [ЗМІ](#), прем'єр-міністр Італії Маріо Драгі, канцлер Німеччини Олаф Шольц та президент Франції Емманюель Макрон відвідають Україну 16 червня, напередодні висновку Єврокомісії про кандидатство, щоб підтвердити підтримку трьох найбільших європейських країн президенту України Володимирі Зеленському.

У "ДНР" ЗАСУДЖЕНО ДО СТРАТИ ТРЬОХ ІНОЗЕМЦІВ, ЯКІ СЛУЖАТЬ У ВСУ

У так званій "ДНР" вперше [засудили](#) до страти трьох іноземців, - громадянина Марокко та двох громадян Великої Британії, які воювали у складі Збройних сил України та потрапили в полон. Так званий суд "ДНР" звинуватив їх у "найманстві та вчиненні дій, спрямованих на захоплення влади та повалення конституційного ладу".

Генштаб ЗСУ [зазначає](#), що всі іноземці та особи без громадянства, які беруть участь у бойових діях на території України, підписали контракт із ЗСУ, а відтак, згідно з міжнародними нормами, на них поширюється правовий статус комбатантів. При цьому Женевські конвенції 1949 зобов'язують до гуманного поводження з військовослужбовцями, що перебувають у полоні. Представник російського МЗС Марія Захарова [назвала](#) засуджених "найманцями" та заявила, що вони нібито не мають права на статус військовополонених.

МЗС України [відзначило](#), що цей "судовий процес" на окупованих українських територіях є юридично нікчемним, додавши, що уряд України докладає зусиль для звільнення всіх полонених військовослужбовців. Генпрокуратура України розпочала досудове [розслідування](#) за фактом винесення цього "вироку". На [думку](#) радника міністра внутрішніх справ України Вадима Денисенка, "суд" так званої "ДНР" над іноземцями, які брали участь у військових діях у складі української армії, націлений на підвищення ставок Росії у переговорному процесі.

Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ) [засудило](#) та назвало військовим злочином смертний вирок, який був оголошений у "ДНР" трьома іноземцям. Прес-секретар генсека ООН Стефан Дюжаррик зазначив, що організація завжди виступала і виступатиме проти смертної кари за будь-яких обставин. "Ми закликаємо, щоб затриманим комбатантам надали міжнародний захист і щоб із ними поводитися відповідно до Женевських конвенцій", - додав він. Генсек Ради Європи [засудила](#) вирок як такі, що суперечать загальноєвропейським принципам прав людини. Міжнародна правозахисна організація Amnesty International [назвала](#) винесені "смертні вирок" фарсом, який порушує Женевську конвенцію про поводження з військовополоненими.

Міністр закордонних справ Сполученого Королівства Ліз Трасс [засудила](#) дії окупантів і наголосила, що громадяни Британії, щодо яких "винесено вирок", є

військовополоненими. Уряд Німеччини різко [розкритикувало](#) смертні "вироки", зазначивши, що вони є яскравим прикладом зневаги Росії до міжнародного права. Держсекретар США Ентоні Блінкен [заявив](#) про серйозну стурбованість через "вироки" іноземцям, які служать в українській армії, він закликав Росію та контрольовані нею сили поважати міжнародне гуманітарне право, зокрема права та захист, надані військовополоненим.

РОСІЯ УТРИМУЄ ПОНАД 2500 УКРАЇНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

10 червня [відбувся](#) 11-й обмін полоненими, під час якого четверо громадян Росії обміняли на п'ятьох громадян України.

Точна кількість військовополонених ні з українського, ні з російського боку невідома. При цьому президент України Володимир Зеленський [підтвердив](#), що в полоні перебуває понад 2,5 тисячі українських військовослужбовців, які обороняли Маріуполь. Російські ЗМІ [повідомляють](#), що понад тисяча військовослужбовців України, які здалися в полон у Маріуполі, етаповані для проведення слідчих дій на територію Російської Федерації. "Глава" так званої "ДНР" [заявив](#), що в обміні вони не братимуть участі, планується проведення "трибуналу" і можливе винесення рішення про смертну кару.

Російський адвокат Микола Полозов, який захищає засуджених у Росії громадян України, [зазначив](#), що нічого спільного з правом у подібних заяв немає, а всі рішення ухвалюються у Кремлі. При цьому "трибунал" є необхідним для пропаганди, щоб продемонструвати за відсутності реальних воєнних перемог якісь досягнення Росії. Він наголосив, що застосування тортур та смертної кари щодо українських полонених є злочином, і додав, що жодна держава чи міжнародний орган не визнаватимуть результати такого "трибуналу". Огляд ситуації з українськими військовополоненими [публікує](#) "Громадське".

Уповноважена з прав людини в Російській Федерації Тетяна Москалькова поширює [заяви](#) про нібито небажання українських військовополонених брати участь в обміні. Міністерство оборони України [наголошує](#), що ця інформація є неправдивою.

У Верховній Раді України пропонують внести до Кримінального кодексу [зміни](#) щодо процедури обміну військовополонених. Так, у законопроекті №7436 пропонують закрити кримінальне провадження та звільнити від покарання військового, якщо було прийнято рішення про його обмін, та спрямовувати засудженого на відбування покарання, якщо обмін не відбувся.

Також передбачені ситуації, коли військових після обміну повторно затримують під час бойових дій в Україні — у цьому випадку їх відправлять для відбуття повного терміну покарання.

Для військовополонених, які не підлягають обміну найближчим часом, на заході України створено спеціальний [табір](#). Міністр юстиції України Денис Малюська зазначає, що умови утримання російських військовополонених відповідають нормам Женевської конвенції.

Крім того, 8 червня відбувся обмін [тілами](#) загиблих військовослужбовців за формулою [58](#) на 50. У тому числі вдалося повернути тіла 37 загиблих захисників "Азовсталі". До операції, крім Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України, було залучено також Головне управління розвідки Міноборони, Службу безпеки України, Генштаб ЗСУ та інші силові

структури. Процес повернення тіл загиблих українських військових [продовжується](#).

САМОІЗОЛЯЦІЯ РОСІЇ ПОСИЛЮЄТЬСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗАХОДІВ І ПРОПАГАНДИ

Майже половина жителів України має близьких, які живуть у Росії, при цьому лише у 13% обговорень з жителями України ті засуджують дії російської влади – про це йдеться в [опитуванні](#), проведеному дослідницькою панеллю "Власна думка" компанії research.ua. Зазначається, що близько чверті знайомих росіян цитують тези російської пропаганди і стільки ж намагаються уникнути обговорення теми війни Росії проти України.

Посилюється і ізоляція Росії від міжнародного права. Так, Державна Дума [проголосувала](#) за законопроект, згідно з яким Росія не виконуватиме рішень Європейського суду з прав людини, винесених після 15 березня 2022 року. Крім того, Генпрокуратура Росії зможе здійснювати виплату грошової компенсації за ухвалами ЄСПЛ, винесеними до 15 березня 2022 року, лише в рублях на рахунки в російських банках. Наслідки ухваленого закону для Росії [окреслює](#) правозахисний центр "Меморіал".

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА УКРАЇНІ: ПІДСУМКИ ТИЖНЯ

Спікер уряду Німеччини Штеффен Гебештрайт [заявив](#), що Німеччина надасть Україні зенітні комплекси, самохідні гаубиці та реактивні системи залпового вогню, але терміни доставлення озброєння поки що невідомі з організаційних причин та задля гарантування безпеки.

Жителі Литви [придбали](#) для України чотири сучасні безпілотники естонського виробництва.

Словаччина [модернізуватиме](#) військову техніку для України, а [Норвегія](#) передала Україні важке озброєння та провела навчання з користування ним для ЗСУ. Польща підписала з Україною один із найбільших за 30 років [контрактів](#) на постачання зброї – це угода на приблизно [630](#) мільйонів доларів.

США [надали](#) Україні перший мільярд доларів економічної підтримки з нового 40-мільярдного пакета допомоги, незабаром буде виділено ще 7,5 мільярда доларів. Крім того, США та союзники працюють над наданням Україні протикорабельних ракет та систем для посилення берегової оборони країни – про це [повідомляє](#) Voice of America з посиланням на чиновника Білого дому.